

جمهوری اسلامی ایران
وزارت جهاد کشاورزی
سازمان جهاد کشاورزی استان همدان

اثر بخشی کشاورزی استان همدان در آینه آمار

سال زراعی ۱۴۰۲-۱۴۰۱

نگارندگان:

دکتر رضا بهراملو
احمد قدیمی گرجانی
مریم سماواتیان

انتشار: آبان ماه ۱۴۰۳

آغاز سخن

امروز به غذا به عنوان یک ابزار قدرت، مایه آرامش و استقلال نگریسته می شود . امنیت غذایی به معنی دستیابی همه آحاد جامعه در هر زمان و مکان به غذای کافی و ستون اصلی امنیت ملی محسوب می گردد. برای دستیابی به امنیت غذایی پایدار ، قبل از هر اقدام لازم است تا مهمترین نهاده های تولید، آب و خاک محافظت و در ادامه با استفاد از نقشه راه ، چگونگی افزایش کمی و کیفی تولید و کاهش ضایعات مورد بررسی قرار گیرد . برای هر نوع برنامه ریزی نیاز به آمار دقیق از اراضی زراعی ، باغی، واحدهای دام و طیور، شیلات، آبزیان و واحدهای فرآوری می باشد. در این کتاب ضمن ارائه آمار موجود عرصه ها و واحدهای تولیدی مجموعه بزرگ جهاد کشاورزی استان همدان، عملکرد و میزان تولید و تأسیسات و امکانات در سال زراعی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ ارائه گردیده تا با شناخت نقاط قوت و ضعف و پتانسیل ها و امکانات موجود در سال های آتی به شرایط کمی و کیفی بهتر و محافظت بهتر از عرصه ها اقدام گردد .

پیشگفتار

استان همدان با $1/7$ میلیون نفر جمعیت، 19490 کیلومتر مربع وسعت، $679,7$ هزار هکتار اراضی زراعی زیر کشت سالانه، $224,7$ هزار هکتار آیش سالانه، $86,5$ هزار هکتار اراضی باغی، 665 هزارهکتار مرتع و متوسط بارندگی بلند مدت $311,8$ میلیمتر از استانهای مهم کشور در بخش کشاورزی محسوب می شود.

استان همدان در 4 حوزه آبریز اصلی گاماسیاب، قره جای، مرزی و سفید رود قرار گرفته است.

وجود 117 هزار بهره بردار، تولید قریب به $4,7$ میلیون تن با ترکیب : 71 در صد زراعی، 12 در صد تولیدات دامی و 17 در صد تولیدات باغی از دیگر ویژگی های این بخش در استان می باشد.

از مهمترین محصولات تولیدی می توان به گندم، جو، سیب زمینی، سیر، گردو، یونجه، گیاهان دارویی، انگور اشاره نمود که رتبه های برتر کشوری را به خود اختصاص داده است.

همچنین این استان دارای $4,8$ میلیون واحد دامی، 1601 واحد صنعتی دام، طیور و ...، همچنین 510 واحد آبی پروری سرد آبی و گرم آبی و تعداد 2397 بهره بردار زنبور عسل می باشد.

وجود 363 واحد صنایع تبدیلی و تکمیلی با ظرفیت جذب $1,6$ میلیون تن مواد خام تولیدی (دارای مجوز از سازمان) برای فرآوری، بسته بندی و نگهداری محصولات کشاورزی از دیگر مشخصات این استان می باشد.

164 هزار هکتار از اراضی آبی استان زیر پوشش سیستم های نوین آبیاری تحت فشار قرار گرفته و همچنین سطح زیر کشت محصولات گلخانه ای سبزی، صیفی و پرورش گل و گیاه زینتی استان بالغ بر $311,9$ هکتار می باشد. در بخش کشاورزی این استان بالغ بر 34103 دستگاه تراکتور و کمابین فعالیت می نمایند و موجب شده تا ضمن توسعه کشاورزی مکانیزه، ضریب مکانیزاسیون استان $2,20$ باشد.

سرزمین و آب و هوا

مساحت کشور، استان و شهرستانهای همدان و تعداد شهرها و دهستانها و آبادیهای استان بر حسب شهرستان

جدول شماره: ۱

عنوان	کل کشور سال ۱۴۰۱	استان همدان سال ۱۴۰۱		همدان	ملازیر	نیاورد	نوسرگان	گنبد آهنک	اسدآباد	بهار	رزن	درگزین	فامنین
		در صد از کل کشور	در صد از کل استان										
تعداد شهرستان	۴۵۷	۱۰	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
		۲,۲											
تعداد شهر	۱۳۹۵	۳۲	۱	۴	۶	۴	۴	۳	۴	۴	۲	۴	۱
		۲,۳											
تعداد بخش	۱۱۲۶	۲۶	۲	۴	۴	۲	۲	۳	۲	۳	۲	۲	۲
		۲,۳											
تعداد دهستان	۲۶۷۴	۷۵	۹	۱۵	۹	۷	۷	۱۰	۶	۶	۵	۴	۴
		۲,۸											
تعداد آبادیهای دارای سکنه	۶۱۷۴۸	۱۰۹۱	۱۲۱	۲۰۷	۱۶۸	۱۰۵	۱۰۵	۱۲۹	۹۹	۷۱	۸۳	۴۶	۶۲
		۱,۸											
مساحت تقریبی کیلومتر مربع	۱۶۲۱۹۷۹	۱۹۴۹۰	۲۸۳۱	۳۲۰۹	۱۵۳۶	۱۵۵۵	۱۵۵۵	۳۸۱۵	۱۱۹۶	۱۳۳۴	۱۸۸۷	۸۴۰	۱۲۸۷
		۱,۲											

مأخذ: سالنامه آماری استان همدان و کشور سال ۱۴۰۱

مقایسه تراکم نسبی جمعیت استان در هر کیلومتر مربع به تفکیک شهرستان

جدول شماره: ۲

شهرستان	مساحت بر حسب کیلومتر مربع	جمعیت (نفر)	تراکم نسبی جمعیت در کیلومتر مربع	رتبه تراکم نسبی در استان
همدان	۲۸۳۱	۶۷۶۱۰۵	۲۳۹	۱
ملایر	۳۲۰۹	۲۸۸۶۸۵	۹۰	۳
نهایند	۱۵۳۶	۱۷۸۷۸۷	۱۱۶	۲
تویسرکان	۱۵۵۵	۱۰۱۶۶۶	۶۵	۶
کیبودرآهنگ	۳۸۱۵	۱۲۶۰۶۲	۳۳	۹
اسدآباد	۱۱۹۶	۱۰۰۹۰۱	۸۴	۵
بهار	۱۳۳۴	۱۱۹۰۸۲	۸۹	۴
رزن	۱۸۸۷	۷۰۵۸۸	۳۷	۸
درگزین	۸۴۰	۳۶۹۹۹	۴۴	۷
فامنین	۱۲۸۷	۳۹۳۵۹	۳۱	۱۰
استان	۱۹۴۹۰	۱۷۳۸۲۳۴	۸۹	***
کشور	۱۶۳۰۸۴۸	۷۹۹۲۶۲۷۰	۴۹	***

مأخذ: سالنامه آماری استان همدان و کشور سال ۱۴۰۱

مقایسه متوسط جمعیت نسبی ساکن در آبادیهای استان به تفکیک شهرستان

جدول شماره : ۳

شهرستان	تعداد آبادیهای دارای سکنه	جمعیت ساکن در آبادیها	متوسط ساکنین در هر آبادی بر حسب (نفر)	رتبه تراکم نسبی روستاها
همدان	۱۲۱	۹۸۶۳۹	۸۱۵	۲
ملایر	۲۰۷	۱۰۰۳۶۷	۴۸۵	۷
نهایند	۱۶۸	۸۳۸۵۷	۴۹۹	۶
تویسرکان	۱۰۵	۴۵۳۰۲	۴۳۱	۸
کیبودرآهنگ	۱۲۹	۱۰۱۰۲۹	۷۸۳	۳
اسدآباد	۹۹	۴۱۸۵۶	۴۲۳	۹
بهار	۷۱	۶۰۲۵۱	۸۴۹	۱
رزن	۸۳	۵۳۰۹۱	۶۴۰	۴
درگزین	۴۶	۲۹۰۴۳	۶۳۱	۵
فامنین	۶۲	۲۵۱۵۱	۴۰۶	۱۰
استان	۱۰۹۱	۶۳۹۰۰۵	۵۹۶	***
کشور	۶۱۷۴۸	۲۰۷۳۰۶۲۵	۳۳۶	***

مأخذ : سالنامه آماری استان همدان و کشور سال ۱۴۰۱

نقاط روستایی تبدیل شده به نقاط شهری استان همدان تا پایان سال ۱۴۰۲

جدول شماره: ۴

شهرستان	نقاط روستایی تبدیل شده به شهر		خانوار
	نام	سال	
همدان	جورقان	۷۶	۳۰۴۲
	قهاوند	۷۷	۸۴۵
	مریانج	قبل از ۵۰	۳۶۱۹
ملایر	اسلام آباد آق گل	۹۵	۱۱۸۵
	ازندریان	۷۶	۳۳۲۸
	جوکار	۷۷	۶۷۴
	سامن	قبل از ۵۰	۱۲۶۸
	زنگنه	۸۴	۲۳۸
نهاوند	فیروزان	۷۴	۱۵۳۵
	گیان	۸۴	۲۵۵۳
	برزول	۸۴	۷۷۴
نویسرکان	سرکان	قبل از ۵۰	۱۴۹۲
	فرسفج	۷۹	۴۵۷
فامنین	فامنین	۷۸	۴۴۹۸

مأخذ: مصوبات تقسیمات کشوری (تصویب نامه های هیات دولت) - معاونت برنامه ریزی و امور اقتصادی

نقاط روستایی تبدیل شده به نقاط شهری استان همدان تا پایان سال ۱۴۰۲

ادامه جدول شماره ۴:

خانوار	جمعیت (نفر)	نقاط روستایی تبدیل شده به شهر		شهرستان
		سال	نام	
۶۵۱	۲۴۶۰	۷۹	شیرین سو	کیودر آهنگ
۶۴۸	۲۲۳۷	۷۹	گل تپه	
۸۲۲	۲۷۳۸	۹۱	آجین	اسدآباد
۵۰۴	۱۷۲۳	۹۹	پالیز	
۴۷۱۵	۱۴۹۱۶	۷۳	لالجین	بهار
۲۵۴۰	۷۸۹۹	۷۴	صالح آباد	
۲۲۶۰	۷۳۳۱	۹۱	مهاجران	
۲۹۷۳	۹۵۴۰	۷۳	قروه درگزین	درگزین
۱۲۵۰	۴۱۵۵	۹۶	کرفس	
۹۸۷	۳۲۳۱	۷۶	دمق	رزن

مأخذ: مصوبات تقسیمات کشوری (تصویب نامه های هیات دولت) - معاونت برنامه ریزی و امور اقتصادی

شاپک : ۰-۴-۰۳-۷۲۰۳-۶۰۰-۹۷۸

آدرس پایگاه اطلاع رسانی سازمان : HM.agri-jahad.ir

آدرس پست الکترونیکی سازمان : ECE.info@agri-jahad.org